

ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра патологічної анатомії і судової медицини

ЗАТВЕРДЖЕНО
Декан ІІІ медичного
факультету,
доцент Шишкін М.А.

« 16 » 2020 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПАТОЛОГІЧНА АНАТОМІЯ (ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ)

РОЗГЛЯНУТО на засіданні Ради факультету Студентського Самоврядування 	РОЗГЛЯНУТО на засіданні Вченої ради факультету
Протокол № 03-1/09	Протокол № 1
від «18» 09. 2020 р.	Від «16» 09. 2020 р.

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Дисципліна «Патологічна анатомія (за професійним спрямуванням)» включає засвоєння студентами морфологічних змін, що відбуваються в органах та тканинах при важливіших захворюваннях внутрішніх органах, оцінку результатів гістологічних досліджень їх інтерпретацію та висновок»

Предметом вивчення навчальної дисципліни є:

- стереотипні загальнопатологічні процеси, сукупністю яких визначаються морфологічні прояви тієї або іншої хвороби;
- морфологія хвороб на різних етапах їх розвитку (морфогенез), структурні основи одужання, ускладнень, результатів і віддалених наслідків захворювань з властивими їм порушеннями функцій опорно-рухового апарату;
- зміни хвороб, які виникають у зв'язку зі змінами умов життя людини і лікуванням (патоморфоз), а також унаслідок терапевтичних і діагностичних маніпуляцій (патологія лікування);
- патологоанатомічна служба, її завдання в системі охорони здоров'я і діагностичні можливості морфологічних методів дослідження.

Підготовка майбутніх фахівців зі спеціальності 227 «Фізична терапія, ерготерапія» з патологічної анатомії (за професійним спрямуванням) проводиться з урахуванням особливостей і специфіки їх подальшої роботи. Враховуючи, що в лікувально-профілактичних установах різного профілю значний об'єм роботи фізичного терапевта, ерготерапевта припадає на дослідження, інтерпретацію та лікування порушень з боку опорно-рухового апарату, велика увага приділяється патології суглобо-зв'язкового апарату, м'язової, нервової та кісткової систем.

- Викладання курсу повинне проводитися на основі узагальнення наукового матеріалу з позицій досягнень медичної науки, з використанням даних сучасних методів морфологічного дослідження (електронна і люмінесцентна мікроскопія, гістохімія, імунохімія і ін.).
- Матеріал програми розподілений на основний та додатковий. По основних темах курсу читаються лекції, проводяться практичні заняття. Частина тем вивчається студентами самостійно за рекомендованими навчальними посібниками.

Міждисциплінарні зв'язки: «Патологічна анатомія (за професійним спрямуванням)» інтегрується з дисциплінами: анатомія, гістологія, фізіологія, патологічна фізіологія, біохімія патологічних процесів, методологія науково-дослідної роботи.

МЕТА КУРСУ – вивчення структурних основ хвороб і механізмів їх розвитку (патогенез), оволодіння мікроскопією гістологічних препаратів з відповідним висновком.

Реалізація силабусу забезпечить набуття студентами наступних **компетентностей**:

- **інтегральних:** здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі патологічної анатомії, проводити оригінальне наукове дослідження та здійснювати дослідницько-інноваційну діяльність в галузі охорони здоров'я на основі глибокого переосмислення наявних та створення нових цілісних теоретичних або практичних знань та/або професійної практики;
- **загальних:** здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово; здатність до підвищення професійної кваліфікації; здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми, здатність генерувати ідеї; здатність до спілкування у професійному середовищі та з представниками інших професій у національному та міжнародному контексті; здатність оцінювати та забезпечувати якість виконаних робіт;
- **спеціальних (фахових, предметних):** здатність до розуміння предметної області за обраним науковим напрямом та освітньою діяльністю; здатність виявляти потребу в додаткових знаннях у сфері медицини та за напрямком наукових досліджень, генерувати наукові гіпотези; здатність формулювати дослідницьке питання, розробляти проект наукового дослідження; здатність обирати методи та кінцеві цілі дослідження відповідно до цілей та завдань наукового проекту; володіння сучасними методами наукового дослідження; здатність інтерпретувати результати наукових досліджень, проводити їх коректний аналіз та узагальнення; здатність до впровадження нових знань (наукових даних) в науку, освіту та

інші сектори суспільства; здатність представлення результатів наукових досліджень в усній і письмовій мові відповідно до національних та міжнародних стандартів; здатність до організації та реалізації педагогічної діяльності; здатність до лідерства, керування колективом; дотримання етики та академічної доброчесності;

Здатність провадити безпечну практичну діяльність для пацієнта/клієнта та практикуючого фахівця; здатність збирати анамнез, виконувати реабілітаційне обстеження, тестування, огляд та документувати їх результати; здатність аналізувати, вибирати і трактувати отриману інформацію; здатність забезпечувати відповідність реабілітаційних заходів функціональним можливостям та потребам пацієнта/клієнта; здатність допомогти пацієнту/клієнту зрозуміти власні потреби, обговорювати та формулювати цілі, пояснювати програму фізичної реабілітації; здатність проводити оперативний, поточний та етапний контроль стану пацієнта/клієнта відповідними засобами й методами та документувати отримані результати; здатність ефективно реалізовувати програму фізичної реабілітації; здатність адаптувати свою поточну практичну діяльність до змінних умов; здатність провадити професійну діяльність відповідно до потреб здоров'я, культурних цінностей та традицій населення України; здатність навчати пацієнта/опікунів самообслуговуванню/догляду, профілактиці ускладнень, захворювань, травм та неповносправності, здоровому способу життя; здатність шукати шляхи постійного покращення якості реабілітаційних послуг.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	вечірня форма навчання
Кількість кредитів 4	Напрямок підготовки 22 «Охорона здоров'я» (шифр і назва)	Нормативна	
Загальна кількість годин - 120	Спеціальність: 227 «Фізична терапія, ерготерапія» (шифр і назва)	Рік підготовки:	
		3-й	
		Семестр	
		5-й	
Годин для денної (або вечірньої) форми навчання: аудиторних – 46 самостійної роботи студента – 74	Освітньо-кваліфікаційний рівень: «Бакалавр»	Лекції	
		12 год.	
		Практичні, семінарські	
		34 год.	
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		74 год.	
Індивідуальні завдання:			
Вид контролю: диф. залік			

Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усьо го	у тому числі				
л		п	л	ін	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7

Розділ дисципліни 1. Загальна патологія.						
Зміст, задачі і методи патанатомії. Альтерація. Паренхіматозні, мезенхімальні дистрофії.	3	1	2			
Генетично обумовлені дефекти органел і спадкові захворювання: загальна характеристика «мітохондріальних, лізосомних, пероксисомних, рецепторних» хвороб і тезаурисмозів.	4					4
Паренхіматозні вуглеводні дистрофії. Глікогеноз та його види: хвороби Гірке, Помпе. Дистрофії, пов'язані з порушенням обміну глікопротеїдів. Муковісцидоз.	4					4
Некроз і його клініко-анатомічні форми. Апоптоз.	7	1	2			4
Порушення кровообігу. Порушення гемостазу: тромбоз, тромб-геморагічний синдром. Емболії.	4	2	2			
Ексудативне і продуктивне запалення.	3	1	2			
Регенерація. Морфологія процесів пристосовування.	3	1	2			
Вступ в онкоморфологію. Епітеліальні та мезенхімальні пухлини. Пухлини кровотворної і лімфатичної тканини.	4	2	2			
Підсумкове заняття з загальної патології.	2		2			
Розділ дисципліни 2 Спеціальна патоморфологія.						
Захворювання серцево-судинної системи. Гіпертонічна хвороба. Атеросклероз.	2		2			
Шемічна хвороба серця. Цереброваскулярні хвороби	1		1			
Хвороби нервової системи. Цереброваскулярні хвороби. Постреанімаційна енцефалопатія. Нейродегенеративні захворювання. Демієлінізуючі захворювання. Хвороби периферичної нервової системи.	3	2	1			
Хвороби ендокарда та міокарда. Кардіоміопатії. Міокардити. Набуті вади серця.	4					4
Системні захворювання сполучної тканини з ауто імунізацією. Ревматизм. Системний червоний вовчак. Системна склеродермія. Ревматоїдний артрит. Етіологія, патогенез, патологічна анатомія; вісцеральні прояви. Ускладнення. Причини смерті.	4					4
Хвороби органів травлення. Гастрити. Виразкова хвороба. Рак шлунку. Апендицит.	2		2			
Холецистит. Жовчнокам'яна хвороба. Панкреатит. Етіологія, патогенез. Геморагічний, гнійний панкреатит, панкреонекроз. Морфологічна характеристика. Причини смерті.	4					4
Патологія ендокринної системи	6		2			4
Хвороби печінки	2		2			
Хвороби нирок	6		2			4
Захворювання кістково-м'язової системи. Хвороби кісткової системи. Захворювання суглобів. Хвороби скелетних м'язів.	4	2	2			
Захворювання легенів. Пневмонії, рак легенів. Хронічні неспецифічні хвороби легень. Емфізема легенів. Класифікація. Етіологія, патогенез. Патологічна анатомія основних форм емфіземи. Бронхіальна астма. Ателектаз, колапс легенів. Інтерстиціальна пневмонія	6		2			4
Інфекційні хвороби. Сепсис. Туберкульоз.	2		2			
Ентерит гострий та хронічний. Коліт гострий та хронічний. Неспецифічний виразковий коліт.	4					4

Нодулярна гіперплазія та аденома передміхурової залози. Залозиста гіперплазія слизової оболонки матки. Фіброзно-кістозна хвороба молочної залози (мастопатія). Ендомерит. Мастит.	4					4
Гестоз (токсикоз вагітних). Позаматкова вагітність. Трофобластична хвороба. Плацентарний поліп.	4					4
Захворювання, зумовлені харчуванням. Аліментарна дистрофія. Енергетична та білкова недостатність харчування. Гіповітамінози, авітамінози та гіпервітамінози.	4					4
Парагрип. Респіраторно-синцитіальна інфекція. Аденовірусна інфекція. Епідемічний висипковий тиф. Етіологія, патогенез, причини смерті.	4					4
Вірусні інфекції системи імунітету. Віл-інфекція. Синдром набутого імунodefіциту (СНІД).	4					4
Черевний тиф. Сальмонельоз. Дизентерія. Холера (карантинна, конвенційна хвороба). Чума (карантинна, конвенційна хвороба). Сибіркова виразка.	4					4
Професійні захворювання, що спричиняються дією хімічних чинників.	4					4
Професійні захворювання, що спричиняються дією промислових аерозолів (пневмокoніози).	4					4
Професійні захворювання, що спричиняються дією фізичних чинників. Шумова, висотна, вібраційна хвороба. Хвороби, що спричиняються перенапруженням	2					2
Підсумкове заняття зі спеціальної патології. Залік.	2		2			
Разом за розділом 1	120	12	34			74

ТЕМИ ЛЕКЦІЙ

№	Тема лекції	Кількість годин
1	Зміст, задачі і методи патанатомії. Розтин. Морфологія альтерації. Дистрофії: паренхіматозні, стромально-судинні, змішані. Некроз органів і тканин.	2
2	Порушення кровообігу і гемостазу. Тромбоз і емболії.	2
3	Ексудативне і продуктивне запалення. Регенерація. Морфологія процесів адаптації.	2
4	Загальні питання онкоморфології. Епітеліальні та мезенхімальні пухлини.	2
5	Захворювання кістково-м'язової системи	2
6	Хвороби нервової системи. Цереброваскулярні хвороби. Постреанімаційна енцефалопатія. Нейродегенеративні захворювання. Демієлінізуючі захворювання. Хвороби периферичної нервової системи.	2
	Всього	12

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№	Тема практичного заняття	Кількість годин
1	Зміст, задачі і методи патанатомії. Альтерація. Паренхіматозні, мезенхімальні дистрофії.	2
2	Некроз і його клініко-анатомічні форми.	2
3	Порушення кровообігу. Порушення гемостазу: тромбоз, тромб-геморагічний синдром. Емболії.	2

4	Ексудативне і продуктивне запалення.	2
5	Регенерація. Морфологія процесів пристосовування.	2
6	Вступ в онкоморфологію. Епітеліальні та мезенхімальні пухлини. Пухлини кровотворної і лімфатичної тканини.	2
7	Підсумкове заняття з загальної патології.	2
8	Захворювання серцево-судинної системи. Гіпертонічна хвороба. Атеросклероз.	2
9	Ішемічна хвороба серця. Цереброваскулярні хвороби	2
10	Хвороби органів травлення. Гастрити. Виразкова хвороба. Рак шлунку. Апендицит.	2
11	Патологія ендокринної системи	2
12	Хвороби печінки	2
13	Хвороби нирок	2
14	Захворювання кістково-м'язової системи. Хвороби кісткової системи. Захворювання суглобів. Хвороби скелетних м'язів.	2
15	Захворювання легенів. Пневмонії, рак легенів. Хронічні неспецифічні хвороби легень.	2
16	Інфекційні хвороби. Сепсис. Туберкульоз.	2
17	Підсумкове заняття зі спеціальної патології. Залік.	2
	Всього	34

ТЕМИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

№	Тема	Кількість годин
1	Генетично обумовлені дефекти органел і спадкові захворювання: загальна характеристика «мітохондріальних, лізосомних, пероксисомних, рецепторних» хвороб і тезаурисмозів.	4
2	Паренхіматозні вуглеводні дистрофії. Глікогеноз та його види: хвороби Гірке, Помпе. Дистрофії, пов'язані з порушенням обміну глікопротеїдів. Муковісцидоз.	4
3	Патогенно-індукований апоптоз. Селективна загибель клітин, індукована імунною системою.	4
4	Системні захворювання сполучної тканини з ауто імунізацією. Ревматизм. Системний червоний вовчак. Системна склеродермія. Ревматоїдний артрит. Етіологія, патогенез, патологічна анатомія; вісцеральні прояви. Ускладнення. Причини смерті.	4
5	Хвороби ендокарда та міокарда. Кардіоміопатії. Міокардити. Набуті вади серця.	4
6	Хвороби ендокринної системи. Гіпоталамо-гіпофізарні порушення. Патологія надниркових залоз. Захворювання щитоподібної залози. Патологія ендокринного апарату підшлункової залози	4
7	Холецистит. Жовчнокам'яна хвороба. Панкреатит. Етіологія, патогенез. Геморагічний, гнійний панкреатит, панкреонекроз. Морфологічна характеристика. Причини смерті.	4
8	Хвороби нирок. Гломерулопатії. Нефротичний синдром: визначення, патогенез, патологічна анатомія, ускладнення і наслідки. Тубулопатії. Інтерстиційні нефрити.	4
9	Ентерит гострий та хронічний. Коліт гострий та хронічний. Неспецифічний виразковий коліт.	4
10	Нодулярна гіперплазія та аденома передміхурової залози. Залозиста гіперплазія слизової оболонки матки. Фіброзно-кістозна хвороба молочної залози (мастопатія). Ендометрит. Мастит.	4
11	Гестоз (токсикоз вагітних). Позаматкова вагітність. Трофобластична хвороба. Плацентарний поліп.	4
12	Емфізема легенів. Класифікація. Етіологія, патогенез. Патологічна анатомія основних форм емфіземи. Бронхіальна астма. Ателектаз, колапс легенів. Інтерстиціальна пневмонія.	4

13	Захворювання, зумовлені харчуванням. Аліментарна дистрофія. Енергетична та білкова недостатність харчування. Гіповітамінози, авітамінози та гіпервітамінози.	4
14	Парагрип. Респіраторно-синцитіальна інфекція. Аденовірусна інфекція. Епідемічний висипковий тиф. Етіологія, патогенез, причини смерті.	4
15	Вірусні інфекції системи імунітету. Віл-інфекція. Синдром набутого імунodefіциту (СНІД).	4
16	Черевний тиф. Сальмонельоз. Дизентерія. Холера (карантинна, конвенційна хвороба). Чума (карантинна, конвенційна хвороба). Сибіркова виразка.	4
17	Професійні захворювання, що спричиняються дією хімічних чинників.	4
18	Професійні захворювання, що спричиняються дією промислових аерозолів (пневмоконіози).	4
19	Професійні захворювання, що спричиняються дією фізичних чинників. Шумова, висотна, вібраційна хвороба. Хвороби, що спричиняються перенапруженням	2
	Всього	74

ОЦІНЮВАННЯ

Формою підсумкового контролю дисципліни є диференційований залік, який проводиться викладачем академічної групи на останньому занятті з дисципліни.

Допуск до диференційованого заліку визначається у балах ПНД, а саме: мінімальний рівень – 70 балів, максимальний – 120 балів. Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу здійснюється відповідно до табл. 1

Табл. 1. Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу

4-бальна шкала	120-бальна шкала	4-бальна шкала	120-бальна шкала
5	120	3.91-3,94	94
4.95-4,99	119	3.87-3,9	93
4.91-4,94	118	3.83- 3,86	92
4.87-4,9	117	3.79- 3,82	91
4.83-4,86	116	3.74-3,78	90
4.79-4,82	115	3.7- 3,73	89
4.75-4,78	114	3.66- 3,69	88
4.7-4,74	113	3.62- 3,65	87
4.66-4,69	112	3.58-3,61	86
4.62-4,65	111	3.54- 3,57	85
4.58-4,61	110	3.49- 3,53	84
4.54-4,57	109	3.45-3,48	83
4.5-4,53	108	3.41-3,44	82
4.45-4,49	107	3.37-3,4	81
4.41-4,44	106	3.33- 3,36	80
4.37-4,4	105	3.29-3,32	79
4.33-4,36	104	3.25-3,28	78
4.29-4,32	103	3.21-3,24	77
4.25- 4,28	102	3.18-3,2	76
4.2- 4,24	101	3.15- 3,17	75
4.16- 4,19	100	3.13- 3,14	74
4.12- 4,15	99	3.1- 3,12	73
4.08- 4,11	98	3.07- 3,09	72
4.04- 4,07	97	3.04-3,06	71
3.99-4,03	96	3.0-3,03	70
3.95- 3,98	95	Менше 3	Недостатньо

Диференційований залік передбачає оцінювання відповідей на 5 теоретичних питань, кожне з яких оцінюється від 10 до 16 балів. Таким чином, загальна сума балів, яку можливо отримати під час диференційованого заліку, коливається від 50 до 80. Оцінювання під час диференційованого заліку відбувається згідно табл. 2.

Табл. 2. Оцінювання теоретичних знань під час проведення диференційованого заліку.

Кількість питань	«5»	«4»	«3»	Усна відповідь за білетами, які включають теоретичну частину дисципліни	За кожну відповідь студент одержує від 10 до 16 балів, що відповідає: «5» - 16 балів; «4» - 13 балів; «3» - 10 балів.
1	16	13	10		
2	16	13	10		
3	16	13	10		
4	16	13	10		
5	16	13	10		
	80	65	50		

Оцінка з дисципліни є сума балів за ПНД та ДЗ у балах: від 120 (мінімальна) до 200 (максимальна). Відповідність оцінок за 200 бальною шкалою, чотирибальною (національною) шкалою та шкалою ЄCTS наведена у таблиці 3.

Табл. 3. Відповідність оцінок за 200 бальною шкалою, чотирибальною (національною) шкалою та шкалою ЄCTS

Оцінка за 200 бальною шкалою	Оцінка за шкалою ЄCTS	Оцінка за чотирибальною (національною) шкалою
180–200	A	Відмінно
160–179	B	Добре
150–159	C	Добре
130–149	D	Задовільно
120–129	E	Задовільно
Менше 120	F, Fx	Незадовільно

ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика курсу полягає у дотриманні Етичного Кодексу, укладеного університетською спільнотою, в якому визначено основні моральні принципи, а саме:

- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.